

Leveranse 5: Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår

Innledning

Det er viktig med bred folkelig deltakelse i lokaldemokratiet. En forutsetning for å få til dette er økonomiske ordninger som gjør det mulig for alle å delta i lokalpolitikken. Ordningene med godtgjøring og dekning av utgifter og økonomisk tap til de som har kommunale tillitsverv, er derfor sentrale elementer for å sikre bred deltakelse i lokaldemokratiet.

Den nye kommuneloven har samlet folkevalgtes rettigheter og plikter i kapittel 8. Kommunen har plikt til å sørge for regler som sikrer folkevalgte ulike typer permisjon, for eksempel foreldrepermisjon. Kommunen skal også sørge for at de folkevalgte får samme rett til sykepenger og ytelser ved yrkesskade som ansatte i kommunen. Rettighetene gjelder folkevalgte med vervet som hovedbeskjeftigelse.

I denne leveransen legger prosjektgruppen frem et helhetlig forslag til reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår. Prosjektgruppen har gått gjennom gjeldende reglement for Finnøy, Rennesøy og Stavanger. Videre har prosjektgruppen vurdert reglementer i andre sammenlignbare kommuner og også Rogaland fylkeskommune. Forslaget som nå legges frem er et nytt reglement som tar opp i seg mye av gjeldende reglement for Stavanger kommune, men med justeringer og endringer for å være i tråd med ny kommunelov. Dagens reglement i Stavanger kommune er over tid endret og justert og fremstår i dag som robust og også i tråd med innholdet i ny kommunelov. Senest våren 2018 ble det vedtatt velferdsordninger for folkevalgte med vervet som hovedbeskjeftigelse.

I det følgende gis en oversikt over hovedpunktene i forslag til nytt reglement. Reglementet i sin helhet følger som vedlegg til saken.

Kapittel: 1 Formål og virkeområde

I kapittel 1 defineres det hvem som er å anse som folkevalgt og hvem reglementet gjelder for. Ny kommunelov § 5-1 tydeliggjør hvem som er folkevalgt i lovens forstand. Disse bestemmelsene er tatt inn i prosjektgruppens forslag:

Med folkevalgte menes i denne loven medlemmer av kommunestyret og fylkestinget og personer som et folkevalgt organ har valgt inn i et folkevalgt organ eller et annet kommunalt organ etter § 5-2. Personer nevnt i § 7-3 første ledd bokstav b og c og som er valgt inn i underordnet styringsorgan i kommunalt oppgavefelleskap, er likevel ikke å anse som folkevalgte.

Kapittel 2: Godtgjørelse

I hht kommunelovens § 8-4 har den som har et kommunalt tillitsverv, krav på godtgjøring for sitt arbeid. Kommunestyret skal selv gi forskrift for slik godtgjøring.

Prosjektgruppen foreslår at det defineres et beregningsgrunnlag (B) som skal anvendes ved fastsettelse av alle godtgjørelser.

Beregningsgrunnlaget foreslås å settes lik regjeringsmedlemmers årlige godtgjørelse. Stortingets lønnskommisjon legger årlig frem forslag til godtgjørelser for stortingsrepresentanter, regjeringsmedlemmer og statsminister. Kommisjonen innhenter opplysninger fra flere hold for å kartlegge lønnsutviklingen i norsk arbeidsliv, både fra privat og offentlig sektor. Ved å følge regjeringsmedlemmers godtgjøring innfører man en slags automatikk i lønnsutviklingen for ordfører.

En gjennomgang av sammenlignbare kommuner i landet viser at flertallet benytter seg av godtgjørelser til stortingsrepresentanter eller regjeringsmedlemmer som beregningsgrunnlag.

Beregningsgrunnlaget justeres årlig med vedtatt godtgjørelse for regjeringens medlemmer. Årlig godtgjørelse for regjeringsmedlemmer er fra 1. mai 2018 på 1 365 016 kr. Se tabell under for full oversikt over gjeldende godtgjørelser:

Vedtak 948

Stortinget samtykker i at følgende godtgjørelser fastsettes med virkning fra 1. mai 2018:

Stortingsrepresentanter	kr	956 463	per år
Regjeringsmedlemmer	kr	1 365 016	per år
Statsminister	kr	1 680 277	per år

Oversikt over sammenlignbare kommuner:

By	Beregningsgrunnlag	Kommentar
Stavanger	Godtgjøringsgrunnlag	Beløp som justeres i hht årlig lønnsjustering. Pr 1. mai 2019 kr 714 019
Finnøy	Ordførers godtgjøring	Ordførers godtgjøring er 85 % av godtgjøringen til stortingsrepresentant
Rennesøy	Ordførers godtgjøring	Ordførers godtgjøring er pr 1.januar 2018 kr 785 000
Oslo	Regjeringsmedlemmers godtgjøring	Ordfører 100 % av regjeringsmedlemmers godtgjøring
Bergen	Stortingsrepresentanters godtgjøring	Ordfører 120 % av stortingsrepresentanters godtgjøring
Trondheim	Stortingsrepresentanters godtgjøring	Ordfører 118 % av stortingsrepresentanters godtgjøring
Kristiansand	Ordførers godtgjøring	Ordførers godtgjøring er pr 1.januar 2018 kr 1 266 580
Asker	80 % av regjeringsmedlemmers godtgjøring	Ordførers godtgjøring er 100 % av beregningsgrunnlaget
Drammen	100 % av regjeringsmedlemmers godtgjøring	Ordførers godtgjøring er 85 % av regjeringsmedlemmers godtgjøring

Ordfører og varaordfører

Prosjektgruppen foreslår at ordførers godtgjøring fastsettes til 100% av beregningsgrunnlaget. Pr dags dato har ordføreren i Stavanger en årlig godtgjøring på 1 273 100 kr. Videre foreslås det at godtgjørelsen til varaordfører fastsettes til 85% av beregningsgrunnlaget. Varaordfører i Stavanger har pr dags dato 1 160 260 kr i årlig godtgjørelse.

For begge funksjonene foreslår prosjektgruppen at godtgjøringen skal omfatte alt arbeid som tillegges vervet, og at det derfor ikke tilstås møtegodtgjøring.

Utvalgsgodtgjørelse

Begrepene «godtgjøring» og «lønn» er ofte brukt om hverandre, både om det som er godtgjøring og om det som er lønn. Begrepene brukes riktig slik:

Godtgjøring

Utbetalinger til folkevalgte er godtgjøringer.

Lønn

Lønn er betaling til ansatte for utført arbeid. Lønn utbetales i samsvar med avtale som er inngått mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

Folkevalgte er ikke ansatt, men fungerer i et verv/ombud. En folkevalgt har ingen arbeidsgiver, men en oppdragsgiver for sitt verv/ ombud. Kommunestyret og bare det fastsetter godtgjøringene for

kommunale verv/ombud. Kommunestyret kan når som helst ta opp spørsmålet om godtgjøringenes størrelse og eventuelt endre disse.

Prosjektgruppen foreslår å videreføre ordningen som Stavanger kommune har i dag. Alle utvalg har en fastsatt årlig godtgjørelse basert på et estimert antall møter pluss grunnbeløp (for de som har det). Det innebærer at utvalgsgodtgjørelsen for de fleste utvalg deles i et grunnbeløp som utbetales pr. måned og en godtgjørelse for deltagelse på selve møte. Forholdet mellom disse deles tilnærmet 50/50. Det utbetales ikke særskilt møtegodtgjørelse for deltagelse i arbeidsutvalgene, dette er innarbeidet i grunnbeløpet og det variable beløpet.

Prosjektgruppen mener at nivået på dagens godtgjøring er bra, og av den grunn foreslås det ikke store endringer. Prosjektgruppen ser at godtgjøringen til kommunestyrerepresentantene er noe lav sammenlignet med andre kommuner, og foreslår derfor å øke godtgjøringen for møter i kommunestyret til 3 000 kr pr møte.

Se tabell under:

Stavanger	1 500 kr pr møte	
Finnøy	8 100 kr pr år	1% av ordførers godtgjørelse
Rennesøy	7 850 kr pr år	1% av ordførers godtgjørelse
Oslo	5 800 kr pr heldagsmøte. 3 500 kr pr møte	
Bergen	4 900 kr pr møte	Dekker også arbeid i bystyrekomiteene
Trondheim	43 000 kr pr år	Dekker også arbeid i bystyrekomiteene
Kristiansand	2 500 kr pr møte	
Asker	2730 kr pr mnd + 1638 kr pr møte	
Drammen	2000 kr pr møte	

Prosjektgruppens samlede forslag til honorarsatser for styrer, råd og utvalg i Nye Stavanger følger som vedlegg nr 2 til dette dokumentet.

Ettergodtgjøring

Folkevalgte som har vervet som sin hovedbeskjeftigelse, kan søke om ettergodtgjøring når de fratrer vervet etter utløpet av valgperioden. Kommunestyret skal selv gi forskrift om lengden slik ettergodtgjøring kan ha, men ikke utover alminnelig oppsigelsestid for fast ansatte i kommunen, jfr kommunelovens § 8-6.

Retten til ettergodtgjøring skal avkortes krone for krone mot annen inntekt. Det samme gjelder for ordinær inntekt som den folkevalgte frivillig avstår fra.

Prosjektgruppen foreslår å definere hovedbeskjeftigelse til å være 50 % eller mer av ordførers årlige godtgjøring.

Kapittel 3: Partistøtte

Prosjektgruppen foreslår å videreføre dagens ordning i Stavanger når det gjelder partistøtte. Grunnlaget for utbetaling av partistøtten er de partier som er innvalgt i kommunestyret i valgperioden, basert på det antall representanter vedkommende partigruppering har ved oppstart av valgperioden.

Prosjektgruppen foreslår å dele partistøtten inn i tre:

1. Gruppestøtte:
  - a. Grunnstøtte: 50 000 kr pr år
  - b. Representantstøtte: 11 000 kr pr kommunestyrerepresentant
2. Gruppelederstøtte: 20% av B.
3. Frikjøp til gruppenes disposisjon: 12 % av B pr representant

Gruppestøtten og gruppelederstøtten foreslås å være et fast beløp, mens frikjøpsmidlene baseres på beregningsgrunnlaget (B) og antall representanter det enkelte parti har i kommunestyret ved oppstart av valgperioden.

Det hender at representanter melder seg ut av et parti, og enten sitter ut valgperioden som uavhengig representant eller melder seg inn i et annet parti. Det er derfor nødvendig å regulere konsekvenser for utbetaling av gruppestøtten dersom dette oppstår. I Stavanger er det praksis for at det ikke får konsekvenser for gruppestøtten om kommunestyremedlemmer melder seg ut av sitt parti. Dersom en kommunestyrerepresentant melder overgang til nytt parti, får heller ikke dette konsekvenser for gruppestøtten. Denne praksisen foreslås innarbeidet i nytt reglement.

Ansettelse av politisk rådgiver

Dagens ordning i Stavanger er at ordførers politiske rådgiver er fast ansatt i Stavanger kommune. Det er ordfører selv som avgjør hvem som skal være politisk rådgiver. Prosjektgruppen er av den oppfatning at ved ordførerskifte, kan det være utfordrende at ikke politisk rådgiver følger ordfører og ikke ordførerkontoret. Prosjektgruppen foreslår av den grunn at ordfører selv oppnevner politisk rådgiver som bistand for å ivareta ordførerfunksjonen i Stavanger kommune. Prosjektgruppen har utarbeide retningslinjer for godtgjørelse, arbeidsvilkår og arbeidsoppgaver for den politiske rådgiveren, samt kontrakt til undertegning av ordfører og rådgiver. Godtgjøringen skal utbetales gjennom kommunens lønssystem.

Dersom en kommunestyregruppe velger å ansette en rådgiver, må gruppen selv påta seg arbeidsgiveransvaret, inkludert arbeidsgiveravgift og sosiale utgifter.

Kapittel 4: Tapt arbeidsfortjeneste

I hht kommunelovens § 8-3 har en folkevalgt krav på erstatning for tap av inntekt ved utførelse av sitt tillitsverv. Kommunestyret skal selv gi forskrift om slik erstatning og det skal fastsettes ulike satser for dokumenterte og ikke-dokumenterte tap.

Prosjektgruppen foreslår at det for legitimert tapt arbeidsfortjeneste dekkes inntil 4 000 kr pr dag og ved ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste settes satsen til 500 kr pr dag.

Samlet tak for utbetaling av tapt arbeidsfortjeneste kan ikke overstige 20 % av beregningsgrunnlaget.

Kapittel 5: Andre godtgjørelser

I hht kommunelovens § 8-3 har den som har et kommunalt tillitsverv, krav på skyss-, kost- og overnattingsgodtgjøring for reiser i forbindelse med vervet. Kommunestyret gir selv forskrift om slik godtgjøring. Prosjektgruppen legger i dette kapitlet frem forslag til godtgjøring for kjøregodtgjørelse, reise godtgjørelse, telefongodtgjørelse og utgifter til hjelp/hjelper og til barnepass.

Når det gjelder kjøregodtgjørelse, vil noen av våre folkevalgte få større utgifter enn andre når det gjelder reiser til og fra møter. Dette gjelder blant annet avgift i tunnel og bomstasjoner. Den enkelte folkevalgt må selv rette krav om å få dekket sine utgifter senest tre måneder etter aktuelt møte.

Kapittel 6: Uttreden, fritak, opprykk, nyvalg og supplering.

Dette kapitlet blir regulert av kommunelovens bestemmelser, § 7-9 og § 7-10.

§ 7-9 i kommuneloven tar for seg begrepene uttreden og fritak. En folkevalgt som ikke lenger er valgbar til et folkevalgt organ, trer endelig ut av organet. En folkevalgt som er registrert som utflyttet fra kommunen, og derfor ikke lenger er valgbar, kan likevel tre inn igjen i vervet hvis han eller hun flytter tilbake igjen innen to år.

Hvis en folkevalgt ikke kan ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe for han eller henne, kan kommunestyret etter søknad frita den folkevalgte for vervet midlertidig eller for resten av valgperioden. Når søknaden vurderes, skal det legges vekt på om grunnlaget for søknaden var kjent på det tidspunktet da den folkevalgte samtykket i å bli valgt. Den som ikke har nådd stemmerettsalderen, har krav på fritak hvis han eller hun søker om det.

En folkevalgt som har fått innvilget midlertidig fritak, har ikke rett til å tre inn igjen i vervet før fritaksperioden er over.

§ 7-10 i kommuneloven regulerer hvordan en skal forholde seg til opprykk, nyvalg og suppleringsvalg. I hovedsak gjelder:

1. Ved forfall møter varamedlem "fra gruppen»
2. Ved fritak i minst tre måneder, kan kommunestyret velge settemedlem for den perioden fritaket gjelder
3. Ved uttreden av kommunestyret rykker varamedlem opp
4. Ved uttreden fra andre organer skal det foretas nyvalg av medlem og varamedlemmer
5. Ved varamedlems uttreden plasseres nytt varamedlem på «den ledige plassen» på listen
6. Ved uttreden av leder velges ny leder

Kapittel 7: Velferdsgoder

Folkevalgte som har vervet som sin hovedbeskjeftigelse skal sikres samme rett til sykepenger, forsikring og foreldrepenger som for ansatte i kommunen, jfr kommunelovens § 8-8 og § 8-9. Videre skal det gis forskrift om permisjon for folkevalgte som har vervet som sin hovedbeskjeftigelse. Permisjon kan kun gis i samsvar med arbeidsmiljølovens §§ 12-1 til 12-10, 12-12 og 12-15.

I prosjektgruppens forslag videreføres dagens ordning med sykepenger, foreldrepenger og forsikring i Stavanger kommune. Prosjektgruppen definerer «hovedbeskjeftigelse» til å være folkevalgte som har et tillitsverv tilsvarende en godtgjøring på minst 50 % av beregningsgrunnlaget.

Kommunestyret kan også vedta å opprette eller slutte seg til en pensjonsordning for folkevalgte i kommunen. Stavanger kommune har i dag en pensjonsordning for folkevalgte som prosjektgruppen anbefaler videreført. Ved utførelse av sitt verv som folkevalgt, kan enkelte risikere å tape pensjonspoeng. Dette kan kompenseres ved at folkevalgte tilbys medlemskap i KLP. KLP har en nedre grense på 1/3 av godtgjørelse for full stilling for folkevalgtes medlemskap i pensjonsordningen. Dette betyr at en ikke kan sette strengere krav til innmelding, men en kan gjerne sette grensen lavere. Stavanger kommune har i dag et reglement som tilsier at en kan få tilbud om innmelding i KLP dersom en har honorar og/eller frikjøp tilsvarende 1/3 av godtgjøringsgrunnlaget. Godtgjøringsgrunnlaget i Stavanger er 714 019 kr, og er et tall som følger den årlige lønnsveksten. 1/3 av godtgjøringsgrunnlaget utgjør i dag 238 000 kr. Prosjektgruppen mener at en bør legge seg på omtrent samme nivå i nytt reglement, men ønsker samtidig å operere med så hele tall som mulig. Derfor foreslår prosjektgruppen at folkevalgte med samlet fast godtgjøring og/eller frikjøpsmidler tilsvarende

20 % eller mer av beregningsgrunnlaget, har krav på særskilt pensjonsordning basert på godtgjøringen. Dette medfører at en folkevalgt må ha 273 000 kr i godtgjøring for å få tilbud om innmelding i særskilt pensjonsordning for folkevalgte.

Videre foreslå prosjektgruppen at folkevalgte som ikke har krav på særskilt pensjonsordning basert på sin faste godtgjøring, kan søke om å få dekket sine utgifter til opprettholdelse av egen pensjonsordning. Dette for å ivareta de som reduserer stillingen sin for delta i politikken, og av den grunn mister pensjospoeng. Utgiftene skal legitimeres, og dekkes med en andel tilsvarende omfanget av den folkevalgtes faste verv.

Prosjektgruppen foreslår også videreføring av at folkevalgte som omfattes av pensjonsordningen kan ta ut AFP fra 62 år.

Økonomiske vurderinger

Årlig godtgjøring

Regn ut hva totalkostnaden vil bli for godtgjøring og møter i alle styrer, råd og utvalg. Sammenlign med tallene fra 2018

Tapt arbeidsfortjeneste

Benytt tallene fra 2018

Partistøtter

Prosjektgruppen foreslår å videreføre samme ordning for utbetaling av partistøtte som er i Stavanger kommune i dag. Det foreslås å endre beregningsgrunnlaget til å være ordførers godtgjøring, men at en starter opp på tilsvarende nivå som er i Stavanger i dag. Tar en utgangspunkt i dagens parti- og representantfordeling, vil en få følgende utgifter:

Ordførers godtgjøring*		kr 1 365 016
Frikjøpsordning: % av ordførers godtgjøring * antall representanter		12
Gruppelederstøtte: % av ordførers godtgjøring		20
Representantstøtte		kr 11 000,00

* Ordførers godtgjøring er 100% av regjeringsmedlemmers godtgjøring

Parti	Medl:	Gruppelederstøtte	Frikjøpsordning	Representantstøtte	Gruppestøtte	
Høyre	19	kr 273 003	kr 3 112 236	kr 209 000	kr 50 000	kr 3 644 240
Arbeiderpartiet	18	kr 273 003	kr 2 948 435	kr 198 000	kr 50 000	kr 3 469 438
Fremskr. partiet	7	kr 273 003	kr 1 146 613	kr 77 000	kr 50 000	kr 1 546 617
Venstre	6	kr 273 003	kr 982 812	kr 66 000	kr 50 000	kr 1 371 815
Kristelig folkep.	4	kr 273 003	kr 655 208	kr 44 000	kr 50 000	kr 1 022 211
SV	3	kr 273 003	kr 491 406	kr 33 000	kr 50 000	kr 847 409
PP	1	kr 273 003	kr 163 802	kr 11 000	kr 50 000	kr 497 805
SP	1	kr 273 003	kr 163 802	kr 11 000	kr 50 000	kr 497 805
RØDT	1	kr 273 003	kr 163 802	kr 11 000	kr 50 000	kr 497 805
MDG	4	kr 273 003	kr 655 208	kr 44 000	kr 50 000	kr 1 022 211
FNB	3	kr 273 003	kr 491 406	kr 33 000	kr 50 000	kr 847 409
Sum	67	kr 3 003 035	kr 10 974 729	kr 737 000	kr 550 000	kr 15 264 764

Kjøregodtgjørelse

Vanskelig å gjøre beregninger her, da dette avhenger av hvor i kommunene den enkelte folkevalgt er bosatt. Men ta med tall fra 2018

Reisegodtgjørelse

Vanskelig å gjøre beregninger her, da dette avhenger av hvor i kommunene den enkelte folkevalgt er bosatt. Men ta med tall fra 2018

Telefongodtgjørelse

Basere på tallene fra 2018 i Stavanger

Sykepenger

Vanskelig å beregne. Men i forslaget ligger at Stavanger kommune skal betale differansen mellom full godtgjørelse og 6 G. Dette kan utgjøre en utgift dersom vi får flere folkevalgte som blir sykemeldte

Foreldrepenger

Samme vurdering som ved sykepenger

Forsikring

Hva koster dette pr folkevalgt?

Pensjon

Stavanger kommune er i dag selvassurandør for AFP for ansatte. Det samme vil gjelde dersom folkevalgte omfattes av AFP- ordningen. Det betyr at Stavanger kommune betaler for pensjonsutgiftene for hver enkelt som tar ut AFP- pensjon fra 62 – 65 år. Det er derfor vanskelig å forhåndsberegne kostandene for dette, da det avhenger av hvilke folkevalgte som velger å ta ut AFP- pensjon.

Oppsummering

Prosjektgruppen leverer fra seg et gjennomarbeidet reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår. Gruppen foreslår at fremlagt forslag vedtas i sin helhet slik det foreligger i vedlegg 1.